

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SABIR VE SALDIRGANLIK DÜZEYLERİ

PATIENCE AND AGGRESSION LEVELS OF UNIVERSITY STUDENTS

Murat ELİÖZ*
Mehmet ÇEBİ**
Osman İMAMOĞLU***
İzzet İSLAMOĞLU****
Bade YAMAK*****

*

Öz

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin spor yapma durumu ve cinsiyete göre sabır eğilimleri ile saldırganlık düzeylerinin araştırılması ve aralarındaki ilişkinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada cinsiyete ve spor yapma durumuna göre kişiler arası sabır, uzun süreli sabır ve kısa süreli sabır alt ölçek puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Öğrencilerin spor yapma durumuna göre saldırganlık ölçeğinin tüm boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Saldırganlığın alt ölçekleri de birbiri arasında pozitif ilişki göstermiştir ($p<0,001$). Öğrencilerin spor yapma durumu ve cinsiyete göre sabır eğilimleri benzer iken saldırganlık durumlarında farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte sabır düzeyleri arttıkça saldırganlık durumlarının azaldığı veya saldırganlık düzeyi artışının sabır eğilimler düzeyini düşürmekte olduğunu söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Sabır Eğilimleri, Saldırganlık, Öğrenci.

Abstract

In this study, it was aimed to investigate patience tendencies and aggression levels of university students according to sporting status and gender and to determine the relationship between them. This was classified according to gender and sports, and there was no significant difference between the extremely impatient and short-term patience subscale scores ($p>0.05$). A significant difference list in all dimensions of aggression scale according to the students' choices of doing sports ($p<0.05$). There was a positive correlation between the differences between the subscales of aggression ($p<0.001$). While the students' tendency towards patience according to their sporting status and gender was similar, it shows diversity in aggression situations. In those who progressively progress, the level of aggression decreases or decreases to the levels where the level of aggression will increase.

Keywords: Patience Tendencies, Aggression, Student.

1. GİRİŞ

Sabır kelimesi insanın günlük yaşamında veya hayatında hoşuna gitmeyecek durum ve olaylar karşısında dinginlik, sakinlik durumunu ifade etmektedir. Sabır kişinin hayal kırıklığı, sıkıntı ve acılar karşısında sakin olarak beklemesidir (Schnitker, 2012). Sakince bekleyen kişi sabırlı olarak nitelendirilirken, endişeli bir tavır sergileyen bir kişi de sabırsız olarak tanımlanır (Eliüşük ve Aslan, 2017; Avşaroğlu ve Okutan, 2018). Sabır herhangi bir kayıp, hastalık ya da sıkıntı ile karşılaşıldığında kişinin kızgınlık veya endişe göstermeden bitene kadar beklemesi durumudur. Sabır kelimesinin tahammül, hoşgörü, öfke kontrolü, sebat etmek gibi değerlerin yerine kullanıldığı durumlarda olmaktadır. Buna göre sabır, genellikle duygusal boyutu öne çıkan bir değerdir (Gül ve Çeliköz, 2018). Sabır, yalnızca olumsuz durumlar karşısında değil, iyi şeyleri arzu ettiğimizde de başvurduğumuz bir değerdir. Kısaca yaşamımızda yaptığımız her işte, sonucun başarılı ve olumlu olmasını sağlamakta dolayısıyla bireyin mutlu olabilmesi için vazgeçilmezdir (Doğan, 2017). Sabırın ne olduğu, önemi, nasıl sabredildiği, sabretmenin ve sabırsızlığın sonuçları vb. onun bilişsel yönünü oluşturmada ve sabır eğilimini ortaya çıkarmaktadır. Sabır eğilimi bireylerin, kişiler ve olaylar karşısında davranışına yön verir. Sabır, psikolojik olarak duygu ve davranış olarak iki alt gruba da ayrılabilir. Sabır duygusu, sabırın duygusal yönünü ifade etmekte ve içsel bir durum olarak görülmektedir.

* Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi

** Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi

*** Prof. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi

**** Arş. Gör., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi

***** Dr. Öğr. Üyesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi

Sabır davranışı ise daha çok dışa dönük ve olumsuz olaylara karşı tepkiyi ifade etmektedir (Doğan ve Gülmez, 2014). Durumluk sabır, birey sabır tutumunu kazanmamış olsa da şartlar gerektirdiğinde zorunluluktan yaşanabilmektedir. Sabır davranışı tekrarlanarak sürekli sabır tutumu geliştirilebilir. Durumluk sabır, sabrın öğrenilmesi ve tutum haline gelmesi sürecinin başlangıç aşaması kabul edilebilir. Sabır bir eğilim olduğunda ve karakter gücüne dönüştüğünde sürekli sabırdan söz edilebilir (Doğan, 2017).

Saldırganlık sözlü, fiziksel ya da dolaylı olarak bir başkasına zarar vermeyi amaçlayan herhangi bir harekettir. Saldırganlık sözcüğü genelde olumsuz bir davranış olarak algılanmasına rağmen, temel anlamda bir yere veya kimseye yaklaşmak, bir şeye başlamak fakat aynı zamanda saldırmak üzere atılmak anlamlarına gelmektedir. Fakat günümüzde saldırganlık, canlı ya da cansız herhangi bir objeye zarar verici, yaralayıcı, hatta öldürücü, zedeleyici davranışlar olarak tanımlanmaktadır (Kesen ve ark., 2007). Saldırganlıkta ise kişi ya da grup tarafından diğerine zarar vermek amacıyla davranış gerçekleştirilmektedir. Saldırganlık bir davranış olarak tanımlandığında, davranışa dönüştürülemeyen düşmanlık duyguları tanımın dışında bırakılmaktadır. Fiziksel saldırganlık (örneğin, birisine vurma) ve sözel saldırganlık (örneğin, aşağılama, suçlama) ise tanıma dahil edilmektedir (Bilgin, 1988). Saldırganlık, kişinin kendisine ya da başkalarına zarar vermeyi, yaralayarak acı çekirtmeyi ve eziyet etmeyi amaçlayan davranış şeklidir. Saldırganlık, psikotizm, mesafeli davranma, anti sosyal davranışlar ve diğer insanlara karşı duyarsız davranma ile ilişkilidir (Koçyiğit, 2018). Kızgınlık ve öfkeden doğan, amacı incitmek olan saldırganlık düşmanca saldırganlık olarak tanımlanır. Başkasını incitmeye yönelmekle beraber özünde başka bir amaca ulaşmak için araç olarak kullanılan saldırganlık ise araçsal saldırganlık olarak tanımlanır (Yüksel, 2006). Sporda saldırganlık, sportif yarışma veya müsabaka esnasında bahsedilen olaya dahil olan öğelerden (sporcu, antrenör, seyirci) bir veya birkaçının psikolojik, biyolojik ya da sosyal faktörlerden etkilenerek, spor dalına özgü belirlenmiş kurallarının dışına çıkarak, karşısındakine zarar vermek ya da bir hedefe ulaşmak amacıyla gerçekleştirdiği sözel ya da fiziksel eylemler olarak tanımlanabilir (Derwent ve ark., 2010). Sportif faaliyetlerdeki mücadele hırsı, aşırı efor sarf etme, kazanmak için yüksek düzeyde stres altında olma gibi durumlar bireyi saldırgan ve kontrolsüz kılabilir (Erdoğan ve ark., 2018). Saldırganlık bir hedefe yönelik olarak gerçekleştirilen, sonucunda hasar, yaralanma ya da ölüme neden olan şiddet içeren, insanların ve toplumun güvenliğini tehdit eden eylemler olarak tarif edilebilir (Yıldız, 2004).

Saldırgan davranışın ortaya çıkmasını ve kişilerin sabır eğilimlerini etkileyen kişisel veya sosyal birçok değişken vardır. Saldırganlığın en aza indirilmesi ve sabır eğilimlerinin olumlu yönde gelişimi ve bunlarla ilgili olarak bir bilinç oluşturulması gerekmektedir. Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin spor yapma durumu ve cinsiyete göre sabır eğilimleri ile saldırganlık düzeylerinin araştırılması ve aralarındaki ilişkinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

Çalışmaya Ondokuz Mayıs üniversitesi Yaşar Doğu spor bilimleri fakültesi ve eğitim fakültesinden toplam 136 öğrenci gönüllü olarak dahil edilmiştir. Veri toplama aracı olarak sabır eğilimleri ölçeği ile saldırganlık ölçekleri Yaşar Doğu spor bilimleri ve eğitim fakültesi öğrencilerine doldurtulmuştur. Eksik doldurulan anketler değerlendirme dışında bırakılmıştır.

2.1. Sabır Ölçeği: Sabır ölçeği, bireylerin sabır düzeylerini belirlemek amacıyla Schnitker (2012) tarafından geliştirilen, Eliüşük ve Arslan (2016) tarafından Türkçe'ye uyarlaması yapılmıştır. Ölçme aracı Schnitker (2012) üç faktörlü bir yapıya sahiptir. Ölçeğin 1., 4., 7., 9. ve 11. maddeleri birinci alt boyut "Kişilerarası Sabır" olarak adlandırılmakta ve insan ilişkilerine dayalı sabır ölçmektedir. Ölçeğin 2., 5., 8. maddelerinin oluşturmuş olduğu ikinci alt boyut "Hayatın Zorluklarına Sabır / Uzun Süreli Sabır" olarak adlandırılmakta ve hayattaki uzun süren zorluklara karşı sabır ölçmektedir. Ölçeğin 3., 6. ve 10. maddelerinin oluşturmuş olduğu üçüncü alt boyut ise "Kısa Süreli Sabır/Günlük Sıkıntılar" olarak adlandırılmakta ve hayatta günlük olarak karşılaşılan sıkıntılara karşı sabır ölçmektedir. Ölçek ifadeleri "Kesinlikle Katılmıyorum"dan "Tamamen Katılıyorum"a doğru sıralanmaktadır ve beşli likert tipindedir. Ölçek ifadelerinin 9'u olumlu, 2'si ise olumsuz (7. ve 10. Maddeler) olarak hazırlanmıştır. Olumsuz maddeler ters kodlanmaktadır. Ölçeğin en yüksek puanı 55 ve en düşük puanı ise 11'dir. Bu çalışmada saldırganlık anketinin iç tutarlığı 0.80 elde edilmiştir.

2.2. Saldırganlık ölçeği: Buss ve Perry tarafından geliştirilen, Andaç Demirtaş tarafından (2012) güvenilirlik çalışması yapılarak Türkçeye çevrilen "saldırganlık ölçeği" kullanılmıştır. Anket 5'li likert tipi ölçek şeklinde uygulanmıştır. Fiziksel saldırganlık, sözel saldırganlık, düşmanlık ve öfke olmak üzere saldırganlığın dört farklı boyutunu ölçmeyi amaçlamaktadır. Fiziksel saldırganlık alt ölçeği, başkalarına fiziksel olarak zarar verme ile ilişkili 9 soru; sözel saldırganlık alt ölçeği, başkalarını sözel yolla incitmeyi içeren 5 soru; öfke alt ölçeği, saldırganlığın duygusal boyutunu ölçmeyi hedefleyen 7 soru; düşmanlık alt

ölçeği ise saldırganlığın bilişsel boyutunu ölçmeyi hedefleyen 8 soru içermektedir. Bu çalışmada saldırganlık anketinin iç tutarlılığı 0.81 elde edilmiştir.

2.3. İstatistiksel işlemler

Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 21 paket programı kullanılmıştır. Verilerin normal dağılıp dağılmadığını test etmek için Kolmogorov-Smirnov testi yapılmış ve verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Bağımsız t- testi, Tek yönlü varyans analizi ve farklı olan grubun belirlenmesi için LSD testi kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Tablo 1: Katılımcıların cinsiyete göre yaş, boy ve vücut ağırlıkları karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	Ortalama	SS	t- testi
Yaş (yıl)	Kadın	58	22,55	2,21	-1,14
	Erkek	78	22,99	2,18	
Boy uzunluğu (cm)	Kadın	58	166,14	7,38	-8,41**
	Erkek	78	175,50	5,60	
Vücut ağırlığı (kg)	Kadın	58	58,78	7,82	-8,49**
	Erkek	78	71,49	9,19	

** p<0,001

Tablo 2: Cinsiyete göre sabır eğilimlerinin karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	Ortalama	SS	t- testi
Kişilerarası sabır	Kadın	58	17,67	3,94	-0,68
	Erkek	78	18,14	3,96	
Uzun süreli sabır	Kadın	58	11,12	2,44	1,64
	Erkek	78	10,40	2,61	
Kısa süreli sabır	Kadın	58	5,93	1,46	-1,73
	Erkek	78	6,44	1,83	

Tablo 3: Cinsiyete göre saldırganlık puanları karşılaştırılması

Alt boyutlar	Cinsiyet	N	Ortalama	SS	t- testi
Fiziksel saldırganlık	Kadın	58	21,34	6,81	-2,45*
	Erkek	78	24,19	6,59	
Düşmanlık	Kadın	58	22,36	5,27	-0,92
	Erkek	78	23,24	5,66	
Öfke	Kadın	58	19,38	5,44	0,32
	Erkek	78	19,09	4,96	
Sözel saldırganlık	Kadın	58	15,21	3,23	1,04
	Erkek	78	14,62	3,29	
Toplam saldırganlık	Kadın	58	78,29	17,21	-0,94
	Erkek	78	81,14	17,68	

*p<0,05

Tablo 4: Spor yapma durumuna göre sabır eğilimleri karşılaştırılması

Alt boyutlar	Gruplar	n	Ortalama	SS	F
Kişiler arası sabır	Spor yapmıyorum (1)	19	18,05	3,81	0,19
	Sağlık için spor yapıyorum (2)	49	18,18	3,78	
	Sporcuyum (3)	68	17,74	4,14	
Uzun süreli sabır	Spor yapmıyorum (1)	19	11,05	2,17	0,22
	Sağlık için spor yapıyorum (2)	49	10,71	2,37	
	Sporcuyum (3)	68	10,60	2,79	
Kısa süreli sabır	Spor yapmıyorum (1)	19	6,00	1,00	0,36
	Sağlık için spor yapıyorum (2)	49	6,37	1,63	
	Sporcuyum (3)	68	6,18	1,89	

Tablo 5: Spor yapma durumuna göre saldırganlık düzeyleri puanları dağılımı

Alt boyutlar	Gruplar	n	Ortalama	SS	F/LSD
Fiziksel saldırganlık	Spor yapmıyorum (1)	19	24,74	7,93	4,27* 2<1,3
	Sağlık için spor yapıyorum (2)	49	20,78	5,69	
	Sporcuyum (3)	68	24,07	6,91	
Düşmanlık	Spor yapmıyorum (1)	19	25,05	5,74	7,05** 2<1,3
	Sağlık için spor yapıyorum (2)	49	20,57	4,07	
	Sporcuyum (3)	68	23,91	5,81	
Öfke	Spor yapmıyorum (1)	19	20,84	5,71	8,32** 2<1,3
	Sağlık için spor yapıyorum (2)	49	16,94	4,20	
	Sporcuyum (3)	68	20,40	5,12	
Sözel saldırganlık	Spor yapmıyorum (1)	19	16,84	3,50	6,39* 2<1,3
	Sağlık için spor yapıyorum (2)	49	13,86	2,56	
	Sporcuyum (3)	68	15,04	3,41	
Toplam saldırganlık	Spor yapmıyorum (1)	19	87,47	21,04	8,93** 2<1,3
	Sağlık için spor yapıyorum (2)	49	72,14	13,04	
	Sporcuyum (3)	68	83,43	17,37	

*p<0,05 **p<0,001

Tablo 6: Katılımcıların sabır ve saldırganlık durumları arasındaki ilişkiler

Alt boyutlar	USS	KSS	FS	D	Ö	SS	Toplam saldırganlık
Kişiler arası sabır	,515**	,370**	-,263**	-,255**	-,490**	-,225**	-,369**
Uzun süreli sabır (USS)		,128	-,323**	-,133	-,183*	-,051	-,231**
Kısa süreli sabır (KSS)			-,063	-,176*	-,252**	-,178*	-,188*
Fiziksel saldırganlık (FS)				,640**	,584**	,516**	,860**
Düşmanlık (D)					,691**	,580**	,876**
Öfke (Ö)						,587**	,849**
Sözel saldırganlık (SS)							,744**

**p<0,001

4. TARTIŞMA

Çalışmaya katılanların yaş ortalaması erkeklerde 22,99 yıl ve kadınlarda 22,25 yıl şeklindedir. Boy uzunlukları erkeklerde 175,50 cm ve kadınlarda 166,14 cm'dir. Vücut ağırlıkları erkeklerde 71,49 kg ve kadınlarda 58,78 kg olarak tespit edilmiştir. Cinsiyete göre yaşlar birbirine benzer iken (p>0,05), boy uzunluğu ve vücut ağırlıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır (p<0,001).

Gül ve Çeliköz (2018) çalışmalarında cinsiyete göre üniversite öğrencilerinin sabır eğilim puanları arasında tüm alt boyutlarda anlamlı farklılık olduğunu bulmuşlardır. Bu çalışmada cinsiyete göre kişiler arası sabır, uzun süreli sabır ve kısa süreli sabır alt ölçek puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>0,05). Yani öğrencilerin cinsiyete göre sabır eğilimleri farklılaşmamıştır. Başka bir deyişle, cinsiyet değişkeni üniversite öğrencilerinin sabır eğilim düzeylerini etkilememiştir. Yine de Erkek öğrencilerin sabır eğilim puanları daha yüksek olması onların kız öğrencilere göre kendilerini biraz daha sabırlı buldukları şeklinde yorumlanabilir.

Antaç çalışmasında (2012) cinsiyete göre toplam saldırganlık puanını erkeklerde (82,00 puan) kadınlardan (80,78 puan) daha yüksek bulunmuştur. Erşan ve ark. (2009) çalışmalarında saldırganlık ölçeği puan ortalamalarını arasındaki yaşa, cinsiyete, bölüm ve bransa göre farklar istatistiksel yönden anlamlı bulunmamıştır. Bu çalışmada cinsiyete göre fiziksel saldırganlık alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur (p<0,05). Düşmanlık, öfke ve sözel saldırganlık alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>0,05).

Doğan (2017) çalışmasında sabır düzeyi yüksek olan grubun psikolojik iyi olma düzeyinin, sabır düzeyi düşük olan gruba göre daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Sabır düzeyi yüksek olan bireylerin aynı zamanda bağımsız, özgür irade sahibi, davranışlarını düzenleyebilen ve sosyal baskılara direnen ve mücadele eden, kendi kontrolünün dışındaki sebepler veya kurumlar tarafından yönetilmeye izin vermeyen, kendi eylem ve düşüncelerine inanan bireyler oldukları belirtilmiştir. Yine sabır düzeyi yüksek bireylerin aynı zamanda kendi istek ve ihtiyaçları doğrultusunda çevrelerindeki yaşamı etkili bir şekilde

yönlendirebilen, olaylar karşısında pasif bir bekleyiş içerisinde olmayan bireyler oldukları ifade edilmiştir. Bu çalışmada spor yapma durumuna göre sabır eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Taşkesen (2013) çalışmasında Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin Genel Lise öğrencileri ile karşılaştırıldığında daha düşük olduğu bulunmuştur. Demirtaş ve ark (2018) bir çalışmada Üniversite de spor ve güzel sanatlar eğitimi alan öğrencilerde atılganlık dışında benzer saldırganlık eğilimi bulunmuştur. Dervent ve ark. (2010) çalışmalarında Spor yapan deneklerin atılganlık puanları ortalamasını spor yapmayan deneklerinkinden daha yüksek, yıkıcı saldırganlık ortalaması ise düşük bulurken edilgen ve genel saldırganlık puanlarında ise gruplar arası farklılaşma belirgin olmadığını belirtmiştir. Bu çalışmada spor yapma durumuna göre tüm boyutlarda anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Toplam ölçekte de farklılık vardır ($p<0,001$).

Üniversite öğrencilerinin fiziksel saldırganlık, öfke ve toplam saldırganlık puanları lise öğrencilerinden yüksektir. Öğrencilerin umutsuzluk düzeyi stres düzeyini artırabilir (İmamoğlu ve Demirtaş, 2017). Bir çalışmada Üniversite spor eğitimi öğrencilerin liderlik yönelimlerinin iyi olduğu belirlenmiştir (Çetinkaya ve İmamoğlu, 2018). Sporun üniversite öğrencilerinde anksiyeteyi düşürdüğü bulunmuştur (Ermış ve İmamoğlu, 2019). Üniversite öğrencilerinde sağlık durumunun iyi olması ile insanların kendini güçlü hissetme veya olumlu kişilik özellikleri artırabilir (İmamoğlu, 2017). Hatta kişilik özellikleri eğitimle olumlu yönde değişir (İmamoğlu ve Demirtaş, 2017; Koca ve ark., 2018). Bu çalışmada kişiler arası sabır, uzun süreli sabır ve kısa süreli sabır arasında pozitif ilişki vardır. Sabır eğilimleri alt ölçekleri ile saldırganlık alt ölçek ve toplam ölçek puanları arasında ise negatif ilişki bulunmuştur. Saldırganlığın alt ölçekleri de birbiri arasında pozitif ilişki göstermiştir ($p<0,001$). Sabır düzeyleri arttıkça saldırganlık durumlarının azaldığı veya saldırganlık düzeyi artışı sabır eğilimler düzeyini düşürmekte olduğunu söyleyebiliriz.

5. SONUÇ

Sonuç olarak öğrencilerin spor yapma durumu ve cinsiyete göre sabır eğilimleri benzer iken saldırganlık durumlarında farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte sabır düzeyleri arttıkça saldırganlık durumlarının azaldığı veya saldırganlık düzeyi artışının sabır eğilimler düzeyini düşürmekte olduğunu söyleyebiliriz. İnsanların sabır eğilimini artırmak için saldırganlık düzeylerini düşürmek veya saldırganlığı düşürmek için sabır eğilimlerini artırmak önerilir.

KAYNAKÇA

- Avşaroğlu, S., Okutan, H. (2018). Zihin Engelli Çocuğu olan Ailelerin Yaşam Doyumları, İyimsellik ve Psikolojik Belirti Düzeylerinin İncelenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(1), 59-76.
- Bilgin, N. (1988). *Sosyal Psikolojiye Giriş*. İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Çetinkaya, G., İmamoğlu, G. (2018). Research on Leadership Tendency of Students Taking Sports Education According Difference Variations, *The Journal of International Social Research*, 11(59), 719-725.
- Demirtaş, A.M. (2012). Saldırganlık ölçeğinin Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması, *Türk Psikiyatri Dergisi*, 23, 1-5.
- Demirtaş, Ö., İmamoğlu, G., Yamaner, F. (2018). Üniversitede Spor ve Güzel Sanat Eğitimi Alan Bireylerin Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi. 6. Uluslararası Bilim Kültür ve Spor Kongresi Tam Metin Bildiri Kitabı, Uluslararası Bilim Kültür ve Spor Derneği, ISBN 978-605-83344-6-5, Ankara, sh: 696-706.
- Dervent, F., Arslanoğlu, E., Şenel, Ö. (2010). Lise Öğrencilerinin Saldırganlık Düzeyleri ve Sportif Aktivitelere Katılımla İlişkisi (İstanbul İli Örneği). *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7 (1), 523-525.
- Doğan, M. (2017). Karakter gücü olarak sabır ve psikolojik iyi oluş ilişkisi. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 5(1), 134-153.
- Doğan, M., Gülmez, Ç. (2014). Sabır ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 42, 263-279.
- Eliüşük, A., Arslan, C. (2016). Sabır Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışmaları. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 14(31), 67-86.
- Eliüşük Bülbül, A., Arslan, C. (2017). Investigation of patience tendency levels in terms of self-determination, self-compassion and personality features. *Universal Journal of Educational Research*, 5(9), 1632-1645.
- Erdoğdu, M., Koçyiğit, M., Kayışoğlu, N.B., Yılmaz, B. (2018). Futbol ve Futsal Branşlarında Spor Yapan Genç Kadınların Saldırganlık Yaklaşımları. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 4(SI), 1-14.
- Erşan, E.E., Doğan, O., Doğan, S. (2009). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin sosyodemografik açıdan değerlendirilmesi. *Cumhuriyet Tıp Dergisi*, 31, 231-238.
- Gül, Y.E., Çeliköz, N. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Sabır Eğilim Düzeylerinin İncelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(3), 77-87.
- İmamoğlu, G., Demirtaş, Ö. (2017). Investigation of Students' Views Who Receive Art and Religious Training about Body Image. *International Journal of Cultural and Social Studies (IntJCSS)*, 3(SI), 476-483.
- İmamoğlu, G. (2017). The Investigation of The Beck Hopelessness Scale and Characteristics in Fine Art and Basic Education Students. *İdil*, 6(37), 1-20.
- Kesen, N.F., Deniz, M.E., Durmuşoğlu, N. (2007). Ergenlerde saldırganlık ve öfke düzeyleri arasındaki ilişki: Yetiştirme yurtları üzerinde bir araştırma. *SÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17, 353-64.
- Koca, F., İmamoğlu, G., İmamoğlu, O. (2018). Sports Status of High School Students and Investigation of Personality Characteristics by Gender. *The Journal of Academic Social Science*, 6(80), 31-42.
- Koçyiğit, M. (2018). *Etkili İletişim ve Duygusal Zekâ*. (3.Baskı). Konya: Eğitim Yayınevi.
- Schnitker, S. A. (2012) An examination of patience and well-being. *The Journal of Positive Psychology*, 7(4), 263-280.
- Taşkesen, O. (2013). Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin Resim Bölümleri ile Genel Lise Öğrencilerinin Sanat Eğitimi Alma Durumlarına Göre Saldırganlık Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. *EÜSBED*, VI(1), 33-55.
- Yıldız, A. S. (2004). Ebeveyn Tutumları ve Saldırganlık. *Polis Bilimleri Dergisi*, 6(3-4), 131-149.
- Yüksel, Ö. (2006). *Davranış Bilimleri*. Ankara: Gazi Kitabevi.